

ДЕТСКА ГРАДИНА № 173 “ЗВЪНЧЕ”

София, ж.к. „Хаджи Димитър”, ул. „Златица” №46, тел.: 02 947 8478, 02 945 0407

Утвърдил:.....
Латинка Арнаудска
Директор на ДГ 173“Звънче“,
гр. София

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ
НА ДГ № 173 «ЗВЪНЧЕ»
ЗА УЧЕБНА 2022 / 2023 ГОДИНА

Приета на педагогически съвет, протокол № 1/19.09.2022 г. и утвърдена със
Заповед № 38/19.09.2022 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за превенция на ранното напускане е основен инструмент за планиране на дейностите по задържане на децата в детската градина. Програмата е създадена на основание чл. 263, ал.1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Програмата за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи, определящи приоритети на развитие до 2022 г. и е съобразена с цели в сферата на предучилищното образование, определени на общинско ниво:

1. Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система 2013 - 2020.
2. Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства 2015 - 2020.
3. Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността 2014 - 2020.
4. Национална стратегия за учене през целия живот 2014 -2020.
5. Конвенция за борба срещу дискриминация в областта на образованието.
6. Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество 2010 -2020.
7. Закон за предучилищно и училищно образование.
8. Наредба за приобщаващото образование.

Програмата конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и на преждевременното напускане на детската градина на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013–2020), приета от Министерския съвет с Протокол № 44 от 30.10.2013 г.

Програмата се основава на определените в Стратегията водещи принципи за законосъобразност, партньорство, прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите, приемственост, устойчивост на резултатите, своевременност, отчетност, мониторинг и контрол, иновативност.

При изготвянето на програмата се отчетат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни.
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на общността.
3. Координираните мерки на всички нива.

Проследяване на напредъка на ниво ДГ. Позитивната образователна среда е ключова мярка в превенцията на преждевременното напускане на ДГ, като във формирането ѝ се включват следните дейности:

1. Разработване и изпълнение на собствена Програма за превенция.

2. Подобряване на капацитета на педагогическите екипи за идентифициране на причините за ранното отпадане на децата.
3. Разработване и прилагане на механизми за контрол, оценка и самооценка на дейността на директора и педагогическите специалисти, по отношение намаляването на отсъствията.
4. Развиване на дейности в детската градина за подкрепа за личностното развитие.
5. Справяне с възникващите трудности още от най-ранна възраст.
6. Активно взаимодействие между родители, деца и педагогически специалисти.
7. Развиване на между училищни инициативи и системен обмен на добри практики за превенция на преждевременното напускане на ДГ.

Програмата акцентира върху:

1. Мерки, свързани с превенцията на риска от отпадане от детска градина.
2. Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.
3. Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата.

Отчитането на изпълнението на Програмата се извършва пред Педагогическия съвет в края на учебната година.

II. ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА ДЕЦА

Програмата за превенция на отпадането на деца се базира на основни принципи на включващото образование:

1. Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование.
2. Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава.
3. Всяко дете е добро в нещо.
4. В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус.
5. Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в детската градина. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в възпитателно - образователния процес.
6. Детската градина може да бъде привлекателна за всяко дете.
7. Детската градина може да бъде добре функционираща система.

III. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА РИСКОВИТЕ ФАКТОРИ ЗА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА ДЕЦА ОТ ДЕТСКАТА ГРАДИНА:

1. Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите, негативно отношение към образованието на родителите.
2. Липса на ефективни санкции за родителите.

3. Нисък жизнен стандарт на част от населението в резултат на продължителна безработица.
4. Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от детска градина.
5. Липса на достатъчно финансови възможности в институцията за подкрепа на застрашени от отпадане деца по социални причини.
6. Миграционни процеси, честа смяна на местопребиваването.

IV. АНАЛИЗ НА ВЛИЯНИЕТО НА ПРИЧИНИ, ВОДЕЩИ ДО ОТПАДАНЕ ОТ ДЕТСКА ГРАДИНА

Много често икономическата обстановка в общината и града предразполага към миграционни процеси. Родителите на децата заминават да работят в чужбина - сезонно или постоянно- и грижата за тях се прехвърля на роднини и близки. За част от семейства образованието не е приоритет. Случва се да се изселват цели семейства, за децата няма точна информация дали постъпват в детска градина там, или не.

Някои деца срещат трудностите при усвояване на учебния материал, което води до демотивация. Не са редки случаите на затруднена адаптация на децата от етнически малцинства в възпитателно – образователния процес.

V. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА НОВИ ФОРМИ И МЕТОДИ ЗА РАБОТА С ДЕЦА, ЗАСТРАШЕНИ ОТ ПРЕЖДЕВРЕМЕННО ОТПАДАНЕ ОТ ДЕТСКА ГРАДИНА.

1. Прилагане на нови подходи в работата с родителите –алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите- партньори на детската група.
2. Работа на външни специалисти с родители на застрашени от отпадане деца.
3. Установяване на ефективен диалог детска градина- външни институции, имащи отношение по проблема.
4. Мотивиране на продължаване на образованието в следваща степен.
5. Работа по развитието на детската група като екип, преодоляване на обособяването по етническа принадлежност на децата.
6. Включване в извънучебни форми на деца в риск, застрашени от отпадане.
7. Оптимизиране и обогатяване формите за двигателна активност, занимания с различни видове изкуства, игри.

VI. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното образование на децата като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация.

VII. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Разработване, изпълнение на политика за повишаване на обхвата в образователната система при ясно разпределение на отговорностите и взаимодействие между различните равнища на управление.
2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на детската градина с оглед ограничаване на последиците от тях.

3. Насърчаване на включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
4. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
5. Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на детска градина.

VIII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Приложен единен комплекс от политики, планове и мерки на ниво детска градина, съответстващи на националните и основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности.
2. Подобрени резултати от образование и възпитание, осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всяко дете, включително на деца от уязвими етнически общности и на деца със специални образователни потребности.
3. Задържане на нивото на отпаднали деца от детската градина чрез редовното посещаване.

IX. ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Постигането на оперативните цели на стратегията се осъществява чрез: **Превенция**, която цели предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на детската градина, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват. Политиките и мерките за превенция са насочени от образованието и грижите в ранна детска възраст. **Интервенция**, която цели създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най-ниско равнище.

Компенсиране, което има за цел да подпомогне преждевременно напусналите детската градина отново да се включат в образованието, като им бъдат предложени разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование и обучение.

X. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1. Мерки за превенция на преждевременно напускане на детската градина.

1.1. Осигуряване на позитивна образователна среда- климат, атмосфера на взаимоотношения, управление. Позитивната образователна среда е свързана с ясно дефиниране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в образователния процес за осигуряване на условия за образование, благоприятстващо развитието на личността на всяко дете, както и с подобряване на взаимодействието в образователната институция.

1.2. Повишаване на качеството на образование като предпоставка за развитие на

личността на всяко дете и предотвратяване на преждевременното напускане детската градина. В това отношение следва да се постави акцент върху:

- оценяване, установяващо резултати и осигуряващо обратна връзка, за поддържане и стимулиране на мотивацията за учене, както и мониторинг на качеството на образователния процес;
- прилагане на съвременни подходи на преподаване, съобразени с индивидуалността на детето като партньор в образователния процес;
- задължителна квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждеременно напускане на образователната институция;
- развиване и популяризиране на нови форми на преподаване;
- формиране на нагласа за учене през целия живот от най-ранна възраст.

1.3. Осигуряване на достъп до образование и повишаване на качеството на образованието за децата от уязвими етнически общности. За целта е необходимо да се реализират политики за преодоляване на обособяването по етническа принадлежност на децата в групи и ориентиране на обучението към работа в мултикултурна група, като същевременно се повиши интеркултурната компетентност на всички участници в образователния процес. Там, където е необходимо, следва да се предоставя допълнително обучение по български език.

1.4. Достъп до качествено образование за деца със специални образователни потребности. Осигуряване на приобщаващо образование за децата със специални образователни потребности чрез:

- създаване и ефективно функциониране на достъпни центрове, предоставящи адекватна подкрепа за всяко дете;
- развитие на капацитета на учителите от детските градини за работа с децата със специални образователни потребности, както и на специалистите, работещи с деца за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности;
- изграждане на педагогическа и специализирана подкрепяща среда за всяко дете за осигуряване на приобщаващото образование.

2. Мерки за интервенция на преждеременно напусналите детската градина.

2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите. Родителите и местната общност са участници в процеса на образование. Те са основен фактор за подпомагане на децата в риск от преждеременно напускане на детската градина и трябва да бъдат насърчавани чрез:

- популяризиране на добри практики и възможности за участие в мрежи за включване на родителите и местната общност в процеса на прилагане на мерките за предотвратяване на преждевременното напускане на детската градина;
- повишаване на отговорността на родителите и тяхната активност за сътрудничество с учителите и ръководство с цел развитието на децата им с фокус върху родители от уязвими групи за насърчаване на редовното посещаване на детската градина.
- включване в осъществяването на граждански контрол в управлението на ДГ;

2.2. Подкрепа за развитието на децата чрез създаване на екипи, които да работят

съвместно с родителите, органите за закрила правата на детето и органите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

2.3. Прилагане на системи за ранно предупреждение. След идентифициране на децата, застрашени от преждевременно напускане на детската градина и причините за това, следва да се прилагат конкретни мерки за всеки застрашен:

- работа със семейството му;
- допълнителни занимания/консултации.

2.4. Развитие на занимания по интереси.

Заниманията по интереси имат доказан ефект като средство за повишаване удовлетвореността на децата от живота в детската градина и ограничаване на преждевременното напускане. Те осмислят свободното време на децата чрез изява в предпочитана дейност, приобщават и мотивират, включително деца с идентифицирани потребности от специфична подкрепа, деца в риск от отпадане и/или с прояви на агресия и/или насилие. Тези занимания повишават мотивацията за участие в образователния процес и допринасят за развиване на знания, умения и компетентности.

2.5. Подпомагане на децата, застрашени от преждевременно напускане на детската градина по финансови причини. Една от основните причини за преждевременното напускане на детската градина е липсата на финансови средства на семейството за осигуряване на редовното присъствие и активното участие на децата в образователния процес. Целевата финансова подкрепа може да включва частично или пълно заплащане на таксите от общината в детските градини за децата от семейства с ниски доходи.

3. Мерки за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на детската градина.

Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я чрез:

- завръщане на преждевременно напусналите детската градина към формалната система на образование;
- включване в самостоятелна или почасова организация на предучилищното образование.

XI. ПОЛИТИКИ И МЕРКИ, КОИТО ДГ № 173 „ЗВЪНЧЕ“ ПРЕДПРИЕМА ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПРИЧИНИТЕ ЗА ОТПАДАНЕ

1. Отпадане по семейни и социални причини.

Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на детска градина поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите деца; по-ниска самооценка.

Мерки: Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

2. Отпадане поради трудова миграция на родителите. Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на

грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки:

Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на децата, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“.

3. Отпадане поради недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване и незаинтересованост на изученото през деня, както и подготовката на изпълнение на други поставени от учителя задачи.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване на целодневната форма на организация в ДГ; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители от страна на учителите в съответната група и мотивиране и приобщаване към общността.

4. Отпадане поради чести конфликти между агресивни родители- побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи детската градина се превръща в единствено защитено място за детето и учителя поема грижите за детето в образователната институция.

XII. ДРУГИ МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ПРЕВЕНЦИЯТА ОТ ОТПАДАНЕ:

1. Създаване на мерки, подчинени на областната и общинска програма за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

2. Управление на информацията за преждевременно напусналите подготвителна за училище група:

- изготвяне на база данни от учителите, в чиито групи има деца от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;
- координиране действията на учителите на подготвителните групи с тези на ръководство на ДГ №173 „Звънче“.

3. Квалификация на педагогическите специалисти в посока справяне с агресията и насилието и превръщането им в педагогически консултанти- провеждане на обучения за агресията и насилието и начините за разрешаване на конфликти.

- провеждане на обучителен семинар, тренинги и беседи с педагогическите специалисти за справяне с последиците от агресия и насилие в дома и детската градина;
- провеждане на вътрешна квалификация за начините за разрешаване на конфликти;
- обмяна на добри практики.

4. Допълнителни дейности за усвояване на българския книжовен език и повишаване на грамотността.

5. Насърчаване на включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

6. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование, възпитание и социализация на деца от рискови групи.
7. Създаване на условия за включване на конкретно дете в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти.
8. Насочване на детето към занимания, съобразени с неговите потребности.
9. Индивидуална подкрепа за детето от личност, която той уважава (допуска до себе си).
10. Участие на родителите в дейности в полза на детската градина с цел сплотяване на общността и показване на положителен модел за поведение на децата.
11. Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на подготвителна група за училище.
12. Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите чрез създаване на специфична образователна и възпитателна интерактивна среда.
13. Поставяне на детето в активна позиция по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на придобитите знания и умения.
14. Превръщането на детската градина в приятно и желано място за децата чрез използване на иновативни педагогични методи и форми за взаимодействие.
15. Извършване на ефективна диференцирана работа с деца с по-ниска успеваемост на база диагностика.
16. Провеждане на анкета с родителите на деца с по-ниска успеваемост за установяване на причините.
17. Привеждане самоконтрола и дисциплината на децата в съответствие с новите обществени реалности.
18. Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес, осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация за учене у децата чрез целенасочена възпитателно-образователна работа.
19. Превръщане на детската градина в приятно и желано място за децата чрез използване на иновативни педагогични методи и форми за работа.
20. Извършване на ефективна диференцирана работа с деца с намалена успеваемост.
21. Възлагане на отговорни индивидуални задачи на децата, за да се почувстват значими в собствените си очи и в очите на околните, за да се мотивират и успят.
22. Гражданско образование и непрекъсната работа с родителската общност.
23. Здравно образование и възпитание- лекции, беседи с медицинския специалист.

24.Групи по интереси - дейности извън ДОС.

25. Включване на родителското настоятелство и представители на обществения съвет като равноправни участници в такъв координационен механизъм.